

X

Аж ось з юрби, що мовчки там стояла,
Ззираючись на сю чудну появу,
Якийсь старий брахманець протиснувся
Й до Гарісчандри підійшов близенько.

Брахманець

Говориш, друже, що готов продати
Отсюю жінку? Дай лиш я погляну!
Здається, молода, здорова й гарна.
Ну, що ж, давай, я буду за купця,
Біда з жінками, друже мій, не правда?
Ти, певно, не з добра й свою отсе
На продаж вигнав. А мене моя
Також сюди пригнала. Бачиш, я
Старий уже, та спокусив нечистий,
Що з молодою оженивсь. Гай-гай!
По невчасі пізнав я, у яку
Пригоду вскочив! Догори погами
Весь тихий дім мені перевернула!
Все їй не в лад, все їй подай, зроби,
І все не так! А скажеш що — кричить,
Ляштиль, руками і ногами трепле,
Трохи що бить старого не хапаєсь.
Сьогодні ось, мов мокреє рядно,
Пристала: йди та йди мені на торг,
Купи невольницю, щоб до послуги
Була! Я небагатий чоловік,
Та що робить! Ще й богові в душі
Подякував, що лиш на тім і стало.
А то боюся, друже мій, що швидко

Вона напре на мене, щоб пішов
Невольника купити їй молодого!
Та я розговоривсь, а ти, мабуть,
Спішишся! На ж тобі, мій друже, гроші:
Сто рупій золотих. Се гріш чималий.
Я лиш для тебе так даю, бо знаю,
Що не велить закон тобі з брахманцем
Ні торгуватися, ні глядіти навіть
На гроші, що він дастъ тобі. Ось тут
У правий ріг поли зав'язую
Тобі всю суму. А тепер, небого,
Ходи зо мною!

І він взяв за руку
Царицю, та вона в тривозі й болю
Немов окаменіла.

«Ну, ходи!» —
Брахманець грізно крикнув і, за коси
Несчасну вхопивши, почав жорстоко
Тягти і шарпати.

Бачачи, що матір
Так тягнуть, хлопчик вхопився за ноги
Її і, попри неї біжучи,
Кричав: «Матусю! Мамочко! Куди ви?
Візьміть мене з собою! Мамо! Мамо!»

«Геть, пузьвірку!» — сказав брахманець гнівно
І копнув хлопчика ногою так,
Що той на землю впав. Та швидко, бідне,
Знов скопилось і, кричачи: «Матусю!» —
За мамою, ридаючи, побігло.

С а й в і я

О пане мій! Постій іще хвилину!
Єдину ласку сю мені зроби:
Купи ще се дитя! Хоч я твоя,
Та, вір мені, без нього швидко я
Умру, й задарма стражене пропаде
Твоє добро.

Подумав кілька хвиль
Брахманець, щось проворкотів, а далі,
Добувши гроші, знов до Гарісчандри

Вернувсь і гроші зав'язав йому
В припіл. Потому, жінку і дитину
Зв'язавши разом, поволік обое
І швидко щез у торговій юрбі.